

Päijät-Hämeen ampumarataverkoston kehittämissuunnitelma 2026

8.6.2026

Päijät-Hämeen liitto
The Regional Council of Päijät-Häme

Sisällysluettelo

1. Johdanto	5
2. Taustaa.....	6
3. Päijät-Hämeen ampumaratojen nykytilanne	7
4. Osallistaminen	10
4.1. Sidosryhmäkysely	10
4.1.1. Kyselyn tulokset	10
4.2. Keskustelutilaisuus	10
4.3. Maakuntakaavaluonnoksesta saatu palaute	11
5. Kriteerit ampumaratojen merkittävyyden arviointiin	12
6. Päijät-Hämeen ampumaratojen merkittävyyden arviointi	13
7. Päijät-Hämeen valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät radat	14
8. Päijät-Hämeen ampumataverkoston kehittämissuunnitelma	16
8.1. Tavoitteet ja toimenpiteet	16
8.1.1. Kyselyn vastauksissa esitetyt kehittämistavoitteet	16
8.2. Kehittämissuunnitelman toteutus	17
8.3. Suositus ampumaratojen osoittamisesta maakuntakaavassa	17
8.4. Suositus melualueiden osoittamisesta maakuntakaavassa	18

”

Päijät-Hämeen
ampumaradat palvelevat
laajaa käyttäjäjoukkoa
harrastajista viranomaisiin
ja tukevat sekä koulutusta
että turvallisuustoimintaa.

PERU
VAHVA V

BERETTA

1. Johdanto

Päijät-Hämeen ampumarataverkoston kehittämissuunnitelma laaditaan maakuntaliiton lakisääteisen tehtävän perusteella. Ampumaratalain (763/2015) 12 § edellyttää, että maakunnan liitto laatii ja pitää ajan tasalla suunnitelmaa, jossa arvioidaan maakunnallisten ampumaurheilukeskusten ja muiden ampumaratojen riittävä määrä sekä sijoitustarpeet. Suunnitelmaa hyödynnetään osana alueidenkäytön suunnittelua, ja sen valmistelussa kuullaan keskeisiä metsästys- ja ampumaurheiluorganisaatioita. Tämä kehittämissuunnitelma kokoaa ajantasaisen tiedon Päijät-Hämeen ampumarataverkoston nykytilanteesta, tarpeista ja mahdollisista kehittämisspoluista sekä toimii taustamateriaalina maakuntakaavan 2060 valmistelussa.

Valtakunnallisesti ampumaratojen merkitys on kasvanut. Hallitusohjelmassa *Vahva ja välittävä Suomi* (2023–2027) linjataan, että hallitus turvaa ampumaratojen toimintaedellytykset ja edistää uusien ratojen perustamista. Tavoitteena on kasvattaa ulkoampumaratojen määrää, sujuvoittaa ympäristölupaprosesseja ja vahvistaa ratojen roolia maanpuolustuksen sekä reserviläistoiminnan tukena.

Myös turvallisuusympäristön muutokset, kuten kansainvälisen tilanteen kiristyminen ja kokonaisturvallisuuden kasvava painoarvo, korostavat toimivan ampumarataverkoston tarvetta. Ampumaradat palvelevat sekä harrastusta että viranomaisten ja reserviläisten koulutusta, ja niiden kehittäminen on osa laajempaa yhteiskunnan turvallisuuden ja toimintakyvyn vahvistamista.

Tämä suunnitelma vastaa sekä valtakunnallisiin tavoitteisiin että Päijät-Hämeen alueellisiin tarpeisiin. Se tarjoaa perustellun pohjan maakunnallisesti kestäväälle, pitkäjänteiselle ja lainmukaiselle ampumarataverkon kehittämiselle.

2. Taustaa

Päijät-Hämeen ampumaratojen kehittämissuunnitelma laaditaan osaksi Päijät-Hämeen maakuntakaavan 2060 valmistelua, ja se toimii tausta-asiakirjana, joka kokoaa yhteen ajantasaisen tiedon alueen ampumarataverkoston tilanteesta, tarpeista ja kehittämismahdollisuuksista. Työn lähtökohtana hyödynnetään vuonna 2014 laadittua selvitystä *Ampumaradat ja moottoriurheilualueet*, jota tämä kehittämissuunnitelma päivittää ja täydentää vastaamaan nykytilannetta.

Päijät-Hämeen maakuntakaavan 2060 tavoitteena on osoittaa karttaan vähintään maakunnallisesti merkittävät ampumaradat tai sellaiseksi kehitettävät. Kaavatyö edellyttää ajantasaista tietoa ratojen sijainneista suhteessa asutukseen, meluherkkiin kohteisiin, pohjavesialueisiin, luonnonsuojelualueisiin ja muihin maankäytön rajoitteisiin. Kehittämissuunnitelma toimii tietolähteenä kaavoituksen päätöksenteon tueksi Päijät-Hämeen liiton lisäksi myös Päijät-Hämeen kunnissa.

Ampumaratalaki ohjaa ratojen suunnittelua, rakentamista ja käyttöä erityisesti turvallisuuden, ympäristöluvituksen, meluntorjunnan ja maaperän suojelun näkökulmista. Uuden maakuntakaavan ja kehittämissuunnitelman on huomioitava nämä velvoitteet, jotta ratkaisut ovat toteuttamiskelpoisia ja lainmukaisia. Raportin laatimisen aikana sekä ampumaratalaki että ampumaratojen melua koskeva sääntely (ampumaratameluasetus) ovat uudistamisvalmistelussa, mikä voi vaikuttaa suunnittelun ohjaukseen ja lupakäytäntöihin suunnitelman toimeenpanon aikana.

Kansallisella tasolla ampumarataverkko koostuu sekä siviiliradoista että Puolustusvoimien radoista. Siviiliradat ovat usein yhdistysten tai kuntien ylläpitämiä ja palvelevat laajaa kirjoa ampumalajeja. Puolustusvoimien radat puolestaan ovat keskeinen osa varusmies- ja reserviläiskoulutusta. Monilla alueilla siviili- ja Puolustusvoimien toimijoiden yhteiskäyttö mahdollistaa tehokkaan verkon hyödyntämisen, mutta myös kuormittaa ratoja ja korostaa huollon, turvallisuuden ja ympäristönsuojelun vaatimuksia.

Ratojen käyttäjäryhmät ovat monimuotoisia: ampumaseurat, metsästäjät, reserviläiset, viranomaiset (kuten poliisi ja rajavartiolaitos), kilpa-ampujat ja harrastajat. Lisäksi radat tukevat nuorisotoimintaa, valmennusta ja erilaisia turvallisuuskoulutuksia. Käyttäjäryhmien erilaiset tarpeet vaikuttavat radan teknisiin vaatimuksiin, aukioloaikoihin, meluntorjuntaan ja turvallisuusjärjestelyihin. Kehittämissuunnitelma kokoaa nämä tarpeet ja arvioi, miten rataverkkoa voidaan kehittää niin, että se palvelee tulevaisuuden käyttöä kestävästi ja maakuntakaavan tavoitteita tukien.

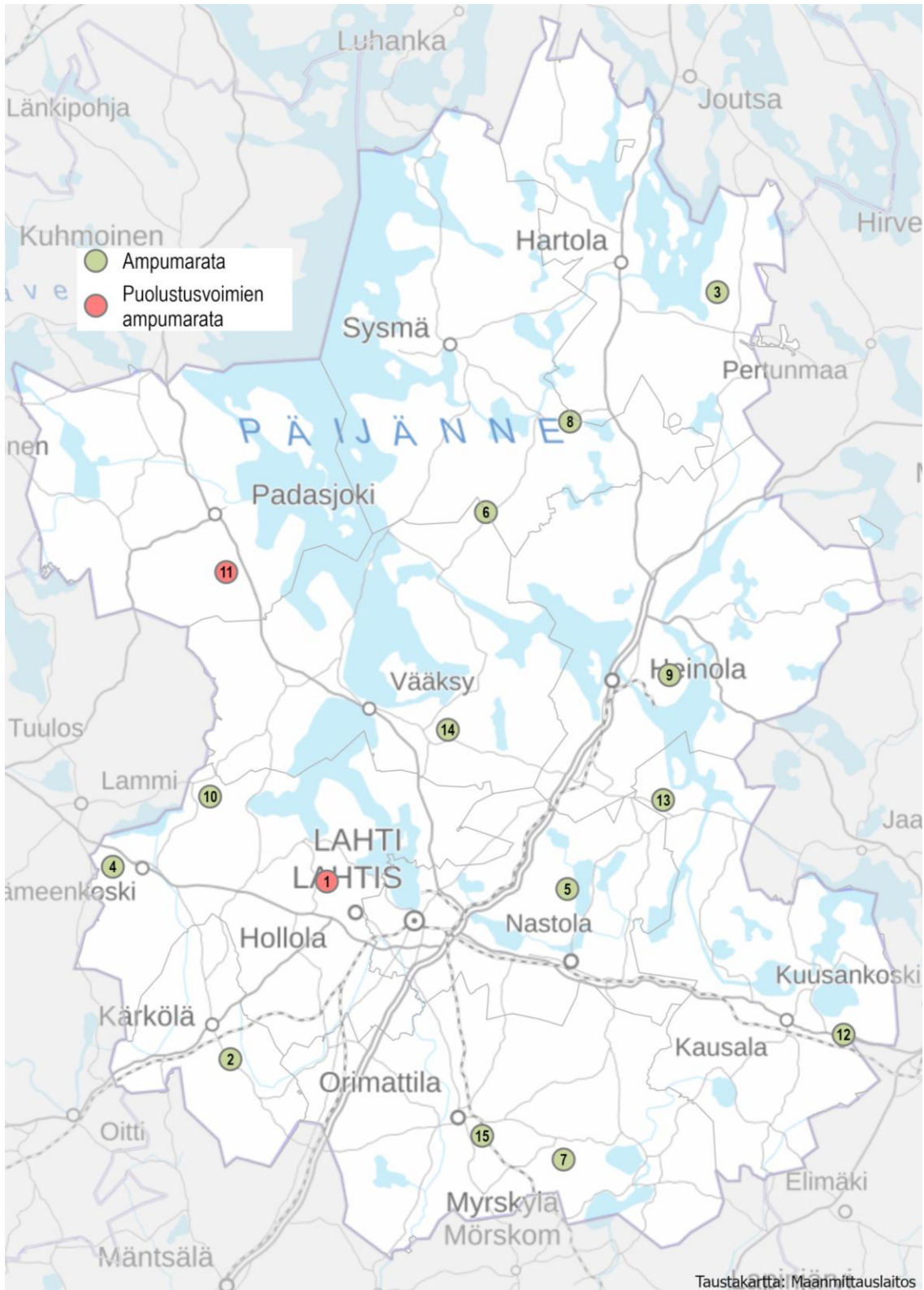
3. Päijät-Hämeen ampumaratojen nykytilanne

Päijät-Hämeessä on yhteensä noin 47 000 voimassa olevaa aselupaa ja 15 aktiivista ulkoampumarataa. Ampumaradat palvelevat laajaa käyttäjäkuntaa harrastajista viranomaisiin, ja niitä hyödynnetään muun muassa lakisääteisten ampumakokeiden suorittamiseen, harjoitteluun sekä kilpailutoimintaan. Radoilla on merkittävä rooli myös reserviläistoiminnassa sekä Puolustusvoimien ja poliisin koulutus- ja harjoitustoiminnassa.

Ampumaratoja on Päijät-Hämeen kaikkien 10 kunnan alueella vähintään yksi. Asikkalassa, Iitissä ja Orimattilassa on kaksi, ja Hollolassa yhteensä kolme rataa.

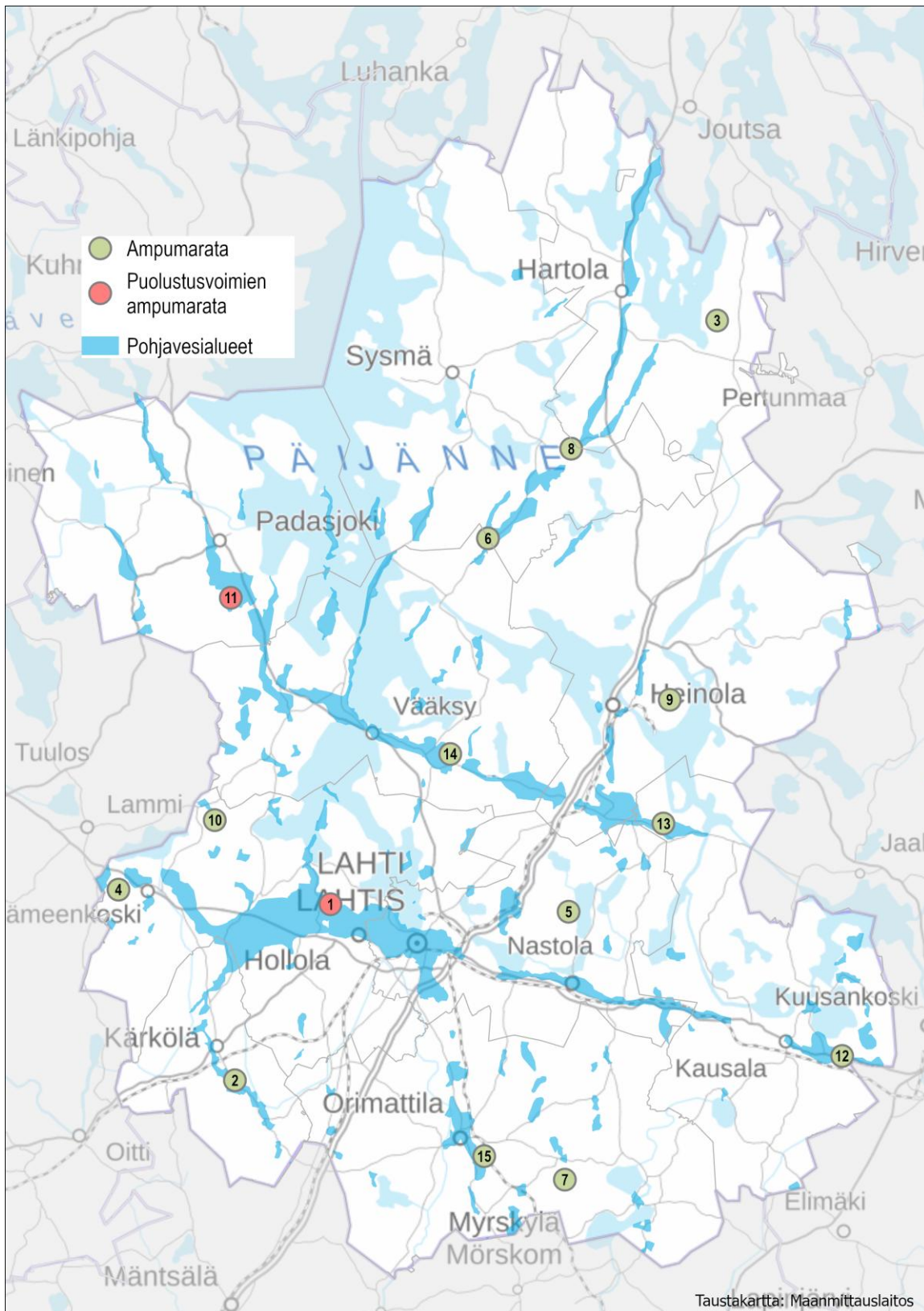
Nro kartalla	Ampumaradan nimi	Kunta
1.	Hälvälän ampumarata	Hollola
2.	Järvelän ampumarata	Kärkölä
3.	Koitin ampumarata	Hartola
4.	Kosken metsästysseura Ry:n pienoishirvirata	Hollola
5.	Luhtaanmaan ampumarata	Lahti
6.	Metsästysseura Kaiku ry villikarjurata	Asikkala
7.	Niinikosken ampumarata	Orimattila
8.	Nuoramoisten ampumarata	Sysmä
9.	Pikijärven ampumarata	Heinola
10.	Putulan ampumarata	Hollola
11.	Taruksen ampumarata	Padasjoki
12.	Tillolan ampumarata	Iitti
13.	Tupasaron ampumarata	Iitti
14.	Vesivehmaan ampumarata	Asikkala
15.	Ämmäntöyrään ja Salolan ampumaradat	Orimattila

Raportin liitteenä on erilliset kartat kaikista 15 ampumaradasta Päijät-Hämeessä. Niissä esitetään ampumaradan sijainti ja sen teoreettinen, halkaisijaltaan 2 km:n melualue. Puolustusvoimien ampumaratojen osalta kartoissa on esitetty Puolustusvoimilta saatu melualueen mallinnettu raja. Lisäksi karttoihin on merkitty vakituisten ja vapaa-ajan asumisen paikat sekä luonnonsuojelualueet, jos niitä sijoittuu melualueelle.

Päijät-Hämeen ampumaradat: 1. Hälvälän ampumarata, 2. Järvelän ampumarata, 3. Koitin ampumarata, 4. Kosken metsästysseura Ry:n pienoishirvirata, 5. Luhtaanmaan ampumarata, 6. Metsästysseura Kaiku ry villikarjurata, 7. Niinikosken ampumarata, 8. Nuoramoisten ampumarata, 9. Pikijärven ampumarata, 10. Putulan ampumarata, 11. Taruksen ampumarata, 12. Tillolan ampumarata, 13. Tupasaron ampumarata, 14. Vesivehmaan ampumarata, 15. Ämmäntöyrään ja Salolan ampumaradat

Useat Päijät-Hämeen ampumaradoista sijoittuvat pohjavesialueiden läheisyyteen, mutta eivät sen alueelle. Hälvälän, Järvelän, Tillolan, Tupasaron, Taruksen ja Nuoramoisten ampumaradat sijaitsevat ainakin osittain pohjavesialueella.

Ampumaradat ja pohjavesialueet

4. Osallistaminen

4.1. Sidosryhmäkysely

Päijät-Hämeen ampumaratakysely toteutettiin Webropol-kyselynä kesän ja syksyn 2025 aikana, ja se lähetettiin alueen ampumaurheiluseuroille, metsästysseuroille, reserviläisjärjestöille ja riistanhoitoyhdistyksille. Kyselyllä koottiin seurojen perustietoja sekä yksityiskohtaista tietoa ampuma- ja moottoriurheiluratojen nykytilasta, kuten ratojen lukumääristä, ominaisuuksista, käytöstä ja maapohjan omistuksesta. Lisäksi kyselyssä kartoitettiin vuosittaista käyttöä, laukausten määriä, viranomaisharjoittelua sekä ympäristöluvitukseen, meluselvityksiin, pohjavesi- ja maaperäriskeihin liittyviä tekijöitä. Vastaajia pyydettiin arvioimaan myös rata-alueiden toimivuutta, kehittämistarpeita ja palvelutarjontaa sekä kertomaan mahdollisista vireillä olevista hankkeista ja uusien alueiden tarpeista.

4.1.1. Kyselyn tulokset

Kyselyyn saatiin 43 vastausta. Vastausten perusteella Päijät-Hämeen ampumaradat vastaavat pääosin hyvin seurojen tarpeisiin, ja ratojen saavutettavuus koetaan yleisesti hyväksi. Vastaajista 13:lla on oma rata, kun taas muut hyödyntävät toisen tahon ylläpitämiä ratoja. Kaikille radoille on tehty ympäristöriskien arviointi, ja ympäristöluvan piiriin kuuluvilla radoilla on lisäksi selvitetty melu- ja pohjavesivaikutukset. Turvallisuuden koetaan olevan pääosin hyvällä tasolla, mutta kehittämistarpeissa korostuvat ratojen määrän lisääminen, nykyisten ratojen laajentaminen sekä monipuolisemmat lajimahdollisuudet.

4.2. Keskustelutilaisuus

Päijät-Hämeen ampumarataverkoston kehittämistä varten järjestettiin 13.11.2025 keskustelutilaisuus Teams-yhteydellä, johon kutsuttiin ampuma- ja metsästysseurojen, riistanhoitoyhdistysten, reserviläisten sekä kuntien ympäristö- ja kaavoitusviranomaisten edustajia. Tilaisuudessa esitettiin verkkokyselystä saatuja tuloksia ja kerättiin toimijoilta kyselyä täydentävää tietoa ratojen tilanteesta, meluselvityksistä sekä kehittämistarpeista. Osallistujat toivat esiin näkemyksiä muun muassa maakunnallisen merkittävyyden kriteereistä, lajikirjon vaikutuksesta ratojen asemaan sekä ympäristöselvitysten ajantasaisuuden tärkeydestä kaavoituksessa. Tilaisuus tarjosi foorumin vuoropuhelulle, jossa eri toimijat saattoivat täydentää liiton kokoamaa aineistoa omilla havainnoillaan sekä tuoda esiin ratojen käytön ja kehittämisen kannalta olennaisia huomioita. Keskustelutilaisuus vahvisti osaltaan kehittämissuunnitelman valmistelun osallistavaa luonnetta ja loi perustan maakunnallisesti yhtenäiselle näkemykselle ampumarataverkoston nykytilasta ja tulevista tarpeista.

4.3. Maakuntakaavaluonnoksesta saatu palaute

Päijät-Hämeen maakuntakaavan 2060 luonnos asetettiin nähtäville syksyllä 2025. Kaavaluonnosta esiteltiin marraskuussa 2025 järjestetyssä keskustelutilaisuudessa ampuma- ja metsästysseurojen, riistanhoitoyhdistysten, reserviläisten sekä kuntien ympäristö- ja kaavoitusviranomaisten edustajille, ja heitä kannustettiin antamaan kaavasta virallinen palaute.

Tämä ampumarataverkoston kehittämissuunnitelma on ollut käynnissä jo maakuntakaavan luonnosvaiheessa. Koska työ valmistuu vasta kaavaehdotuksen yhteydessä, luonnosvaiheen arviointi tehtiin vielä voimassa olevan maakuntakaavan ampumaratamerkintöjen pohjalta. Selvitystyön aikana kootun aineiston perusteella arvioitiin, että ampumaratojen lupa-asiat ovat pääosin asianmukaiset. Lähes kaikilla radoilla on voimassa oleva ympäristölupa, ja vain kaksi ampumarataa on luvitettu ympäristönsuojelulain (86/2000) mukaisella, sittemmin kumotulla 10 a §:n mukaisella sijoittumispäätöksellä.

Maakuntakaavan luonnoksesta saadussa palautteessa nousi esiin ampumaratoihin liittyviä huomioita kolmessa palautteessa. Niissä nostettiin esiin Asikkalan Vesivehmaan radan merkitseminen kaavaan, ja Orimattilan Ämmäntöyrään ja Salolan ampumaratojen melualueen tarkistaminen.

Lausuntojen ja mielipiteiden pohjalta ampumaratoihin liittyviä merkintöjä ja vaikutusten arviointeja tarkennetaan kaavan ehdotusvaiheessa. Palaute vahvisti tarvetta ajantasaiselle kehittämissuunnitelmalle, joka kokoaa tietopohjan ratojen ympäristövaikutuksista, sijainneista ja kehittämismahdollisuuksista sekä tukee kaavaratkaisujen valmistelua ennen ehdotusvaiheen ratkaisuja.

5. Kriteerit ampumaratojen merkittävyyden arviointiin

Maakuntakaavassa osoitetaan ja ratkaistaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävien maankäytön toimintojen yhteensovittaminen. Päijät-Hämeen ampumarataverkoston kehittämistyössä on tarpeen määritellä, millä perusteilla ampumarata voidaan katsoa maakunnallisesti merkittäväksi. Tätä varten kysyttiin Suomen Ampumaurheiluliiton (SAL) näkemyksiä siitä, mitkä kriteerit vaikuttavat merkittävyyteen. SAL vahvisti, ettei Suomessa tällä hetkellä ole virallista, yksiselitteistä määritelmää tai raja-arvoa maakunnallisesti merkittävälle ampumaradalle. Merkittävyys on syntynyt eri selvityksissä tapauskohtaisesti useiden tekijöiden kokonaisuutena. Vastauksessa nostettiin esiin joukko kriteereitä, joita voidaan perustellusti käyttää maakunnallisen merkittävyyden arvioinnin pohjana:

Ympäristölupa

Voimassa oleva tai lainvoimaa odottava ympäristölupa on keskeinen osoitus radan toiminnan pitkäjänteisyydestä ja ympäristövaikutusten asianmukaisesta arvioinnista. Se on tärkeä peruskriteeri radan vakiintuneelle toiminnalle.

Laukausmäärät

Vuosittainen laukausmäärä on indikaattori radan aktiivisuudesta. Ampumaratalain (763/2015) mukaisessa sääntelyssä vähäisen ampumaradan rajana on 10 000 laukausta vuodessa. Raportin laatimisen aikana ampumaratalain muuttamista on valmisteltu, ja lausuntokierroksella olleessa luonnoksessa vähäisen ampumaradan laukausmäärärajan korottamista esitettiin 100 000/vuosi. Maakunnallisen merkittävyyden arvioinnissa ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista sitoa kynnystä suoraan vähäisen radan määritelmään, vaan ampumaratalain uudistamisvalmistelun aikana laukausmäärärajaa on perusteltua tarkastella erikseen ja suhteuttaa se maakunnalliseen palvelutarpeeseen sekä rataverkon nykytilaan ja kehittämistavoitteisiin, jotta myös vähäisemmästä radasta tulevaisuudessa kehittyvät kohteet voidaan tarvittaessa huomioida.

Lajikirjo

Mitä useampia ampumalajeja radalla voidaan harjoittaa, sitä monipuolisempaa ja laajempaa toimintaa se palvelee. Monilajisuus kasvattaa radan alueellista merkitystä.

Kilpailutoiminta

Säännöllinen kilpailutoiminta, ja erityisesti kansallisen tason kilpailut, ovat vahva merkittävyydekriteeri, koska ne tuovat radalle laajempaa käyttöä ja nostavat sen profiilia.

Käyttäjäkunnan laajuus

Maakunnallisesti merkittävä rata palvelee tyypillisesti useita seuroja tai kuntia, ja usein myös viranomaisia. Mitä laajempi käyttäjäjoukko, sitä suurempi radan alueellinen rooli.

Maankäytöllinen kestävyys

Radan sijainnin tulee olla yhdistettävissä ympäröivään maankäyttöön siten, ettei toiminta ole ristiriidassa asutuksen, pohjavesialueiden tai luonnonsuojeluarvojen kanssa. Kaavoituksella tulee ehkäistä tulevat maankäytön ristiriidat.

6. Päijät-Hämeen ampumaratojen merkittävyyden arviointi

Nro	Nimi	Y-lupa	Lajikirjo	Kilpailutoiminta y-luvan mukaan	Käyttäjä- kunnan laajuus (seurojen lisäksi)	Laukaisu- määrät
1	Hälvälän ampumarata	On	Pistooli/hau- likko/kivääri/ toiminnallinen		Poliisi, Puolustusvoimat	Yli 100 000
2	Järvelän ampumarata	On	Pistooli/pie- noiskivääri/ haulikko, villi- karju, hirvirata	Trap-ampumakilpai- luja 4-6/vuosi, am- pumahiihtokilailuja 2/ vuosi, pienoiskivääri kilpailuja satunnaisesti		Yli 50 000
3	Koitin ampumarata	On	Pistooli/ kivääri		Reserviläiset, Puolustusvoimat	10 000-100 000
4	Kosken met- sästysseura Ry:n pie- noishirvirata	Ei, 10a ilmoitus	Pienoiskivää- rihirvirata			Alle 10 000
5	Luhtaanmaan ampumarata	On	Haulikko/ kivääri	Kilpailuja on	Reserviläiset	y-lupa: 60 000
6	Metsästys- seura Kaiku ry villikarjurata	Ei, 10a ilmoitus	Villikarjurata			Alle 10 000
7	Niinikosken ampumarata	On	Haulikko/ hirvirata	Kilpailuja jonkin verran	Suurriista- virka-apu- henkilöt	10 000-100 000
8	Nuoramoisten ampumarata	On	Haulikko/hir- virata/pistooli	On		y-lupa: 25 000
9	Pikijärven ampumarata	On	Pistooli/hau- likko/kivääri/ siluetti	Useita SM-tason kilpailuja		Yli 100 000
10	Putulan ampumarata	On	Trap/hirvirata			Alle 10 000
11	Taruksen ampumarata	On	Pistooli/hirvi- rata/toimin- nallinen		Puolustusvoimat, Poliisi	10 000-100 000
12	Tillolan ampumarata	On	Hirvirata			10 000-100 000
13	Tupasaron ampumarata	On				
14	Vesivehmaan ampumarata	On	Pistooli/ kivääri		Poliisi (harvoin)	Yli 100 000
15	Ämmäntöy- rään ja Salo- lan ampuma- radat	On	Pistooli/ haulikko/ kivääri/villi- karju/siluetti		Poliisi, Puo- lustusvoimat, reserviläiset, suurriistavir- ka-apuhenkilöt	Alle 10 000

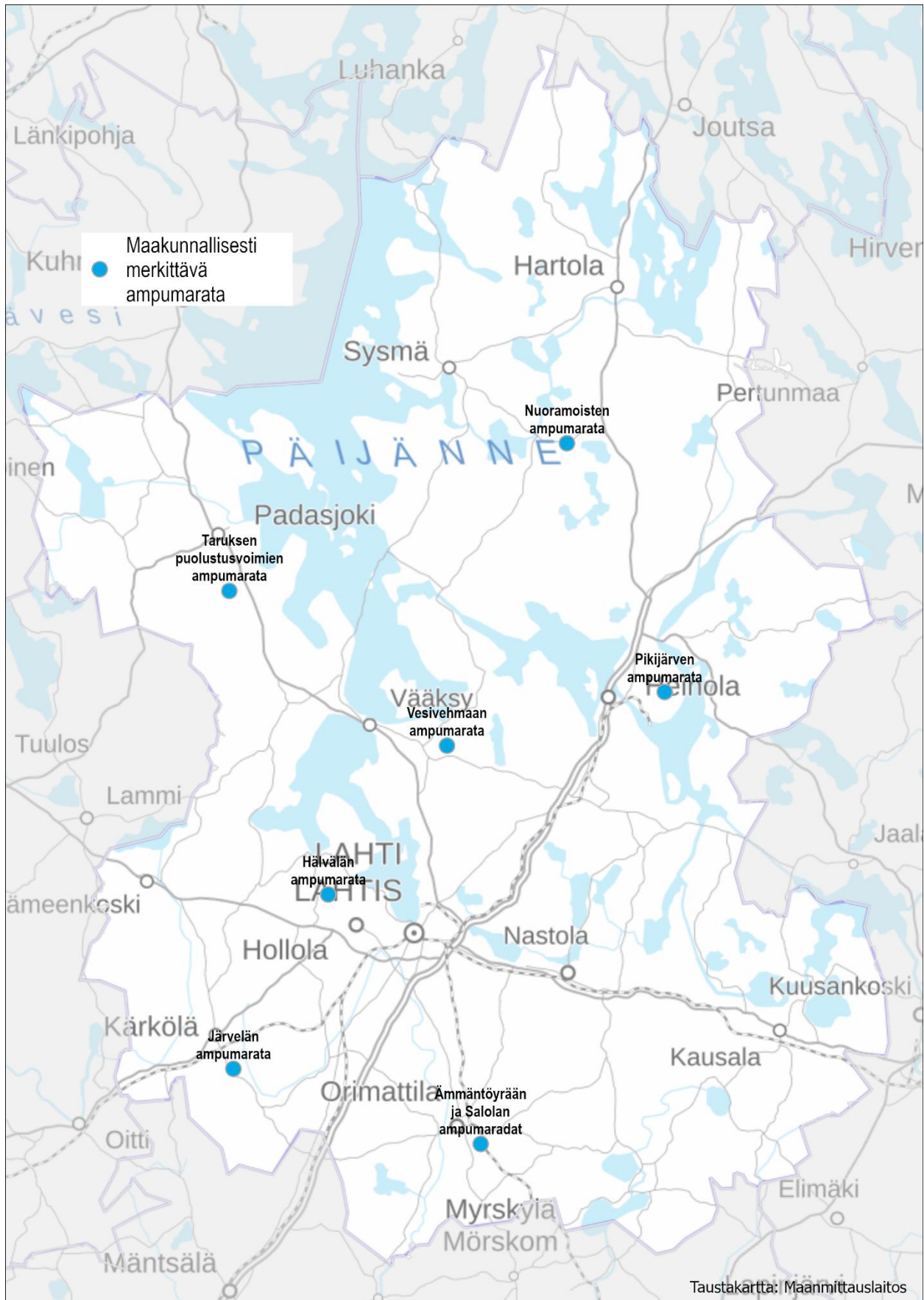
Ampumaratojen merkittävyydskriteerien koonti. Sinisellä korostetut radat täyttävät kriteerit tai ne on esitetty kehitettäväksi radoiksi maakunnallisen kattavuuden näkökulmasta.

7. Päijät-Hämeen valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittävät radat

Tätä suunnitelmaa varten koottujen aineistojen perusteella vähintään maakunnallisesti merkittäviksi ja maakuntakaavaan osoitettaviksi ampumaradoiksi arvioidaan Hälvälän, Järvelän, Nuoramoisten, Pikijärven, Taruksen, Vesivehmaan sekä Ämmäntöyrään ja Salolan ampumaradat. Voimassa oleviin maakuntakaavoihin verrattuna uutena maakuntakaavan merkittävänä ratana esitetään Vesivehmaan ampumarataa.

Kaikilla edellä mainituilla radoilla on voimassa oleva ympäristölupa toiminnalle. Maakunnallisen merkittävyyden arvioinnissa hyödynnettiin ympäristöluvan lisäksi käytettävissä olleita tietoja laukausmääristä, kilpailutoiminnasta, käyttäjäkunnan laajuudesta sekä maankäytöllisestä kestävydestä. Kilpailutoiminnasta ei ollut kaikilta radoilta riittävästi yhtenäistä tietoa, sillä vain osassa tapauksista kilpailujen järjestämisestä on maininta ympäristöluvista. Käytettävissä olevan aineiston perusteella kilpailutoimintaa järjestetään kuitenkin useilla radoilla, mutta toiminnan laajuus ja kilpailujen taso vaihtelevat ratojen välillä.

Arvion perusteella ampumarataverkoston kattavuus ja saavutettavuus ovat Päijät-Hämeessä hyvällä tasolla, kun maakuntakaavassa ja kuntien maankäytössä turvataan edellä mainittujen ratojen toimintaedellytykset ja kehittämismahdollisuudet tulevaisuudessa. Muut seudun radat täydentävät maakunnallisesti merkittäväksi osoitettujen ratojen verkostoa ja pienentävät etäisyyksiä lähimmälle ampumaradalle.

Kartta Päijät-Hämeen maakuntakaavaan osoitettavaksi suositelluista radoista

8.1. Tavoitteet ja toimenpiteet

Ampumarataverkoston kehittämissuunnitelmassa tunnistettujen seitsemän ampumaradan kehittämisellä voidaan varmistaa maakunnan ampumarataverkoston riittävä alueellinen kattavuus myös tulevaisuudessa. Uusien ampumaratojen sijaintivaihtoehtoja ei sen vuoksi ole tutkittu tässä selvityksessä. Mikäli maakunnallisesti merkittäviksi arvioituille ampumaradoille ei voitaisi tulevaisuudessa enää myöntää ympäristölupaa tai niiden kehittäminen olisi ympäristön herkkyyden vuoksi haastavaa, on Päijät-Hämeen alueella sijaitsevien 15 ampumaradan joukosta mahdollista tunnistaa vaihtoehtoisia kehittämiskohteita.

8.1.1. Kyselyn vastauksissa esitetyt kehittämistavoitteet

Päijät-Hämeen ampumaratakyselyn perusteella ampumarata-alueiden saavutettavuus ja nykyinen palvelutaso koetaan kokonaisuutena hyvänä, mutta kehittämistarpeet painottuvat kapasiteettiin ja lajikirjon laajentamiseen. Vastaajat olivat keskimäärin samaa mieltä siitä, että ampumarata-alue vastaa hyvin seuran tarpeisiin (ka. 4,3/5) ja että rata-alue sijaitsee hyvien kulkuyhteyksien päässä (ka. 4,6/5). Samanaikaisesti vastaajat painottivat tarvetta lisätä ampumaratojen määrää (ka. 3,9/5) ja monipuolistaa lajimahdollisuuksia (ka. 4,1/5) sekä kehittää ja parantaa olemassa olevia alueita (ka. 4,0/5). Oheispalveluiden lisäämistä pidettiin selvästi vähäisempänä kehittämisprioriteettina (ka. 2,6/5), ja turvallisuudessa ei vastaajien arvion mukaan ole yleisesti merkittävää parantamisen tarvetta (ka. 2,1/5). (Päijät-Hämeen ampumaratakysely, perusraportti; vastaajia 44.)

Kyselyn avovastauksissa kehittämistarpeita tarkennettiin erityisesti lajikohtaisina puutteina ja investointitarpeina. Esimerkiksi Padasjoen/Taruksen alueelta nostettiin esiin haulikkoammunnan puuttuminen, ja Vesivehmaalla haulikkoammunnan puute liitettiin toimintaedellytyksiä rajoittaviin reunaehtoihin. Lisäksi useissa vastauksissa korostui tarve turvata toimintaedellytykset ja parantaa tekniikkaa, kuten meluntorjuntarakenteita, laitehankintoja ja huoltorakentamista.

Tavoitteiksi ja toimenpiteiksi esitetään kyselyn tulosten perusteella:

- **Kapasiteetin vahvistaminen ja ruuhkahuippujen purku:** lisätään ampumavuoroja, parannetaan ratakokonaisuuksien käytön koordinoitua ja priorisoidaan sellaisia investointeja, jotka mahdollistavat useamman käyttäjäryhmän samanaikaisen käytön.
- **Lajikirjon monipuolistaminen tarvelähtöisesti:** erityisesti haulikkoammunnan sekä toiminnallisten lajien (esim. SRA) ja pidempien kiväärimatkojen mahdollisuuksia kehitetään siellä, missä nykyinen tarjonta on puutteellinen tai käyttöpaine on suuri.
- **Olosuhteiden ja rakenteiden kehittäminen:** toteutetaan rata-alueilla kunnostuksia ja perusparannuksia (esim. meluvallit/haulienkeräys, paviljonki- ja huoltorakennukset, pysäköinti ja esteettömyys) ja edistetään laitehankintoja.

- **Turvallisuuden ja ympäristöriskien hallinnan ylläpito:** jatketaan omavalvontaa ja varmistetaan, että ympäristö- ja turvallisuusvaatimukset huomioidaan kehittämistoimissa suunnitelmallisesti, vaikka turvallisuudessa ei vastaajien arvion mukaan ole yleisesti suurta parantamisen tarvetta.

8.2. Kehittämissuunnitelman toteutus

Ampumaratojen kehittämistoimenpiteitä toteuttavat ampumaharrastajat ja Puolustusvoimat yhteistyössä sidosryhmien kanssa.

Eri tahot, kuten kunnat, yhdistykset ja yritykset voivat hakea tukea ampumaolosuhteiden kehittämiseen elinvoimakeskukselta ja Leader-ryhmistä, jotka myös antavat neuvontaa tukien hakemisessa. Maaseudun yritystukia voivat hakea maaseudulla sijaitsevat pienet ja keski-suuret yritykset. Hanketukia voivat hakea julkis- ja yksityisoikeudelliset yhteisöt, kuten yhdistykset, järjestöt, oppilaitokset ja kunnat. Maaseudun yritys- ja hanketuet rahoitetaan EU:n maaseuturahastosta ja kansallisista varoista.

Lisäksi avustuksia on mahdollista hakea kuntien ja valtion liikuntapaikka-avustuksista sekä opetus- ja kulttuuriministeriön liikuntapaikkarakentamisen valtionavustuksista. Apurahoja myöntää myös Maanpuolustuksen kannatussäätiö.

Viime vuosina ampumaratojen rahoitukseen on tullut lisäksi näkyväksi kanavaksi eduskunnan talousarviokäsittelyssä myönnettävä niin sanottu eduskunnan joululahjarahaa, jolla tarkoitetaan valtiovarainvaliokunnan budjettimietintöön tekemiä menolisäyksiä. Joululahjarahaa on kohdennettu valtakunnallisesti ampumaratojen perusparannuksiin ja kehittämistöimiin, ja rahoitus on täydentänyt muuta avustus- ja hankerahoitusta erityisesti tilanteissa, joissa ratojen ympäristö- ja turvallisuusvaatimukset edellyttävät kertaluonteisia investointeja. Päijät-Hämeessä joululahjarahaa on kohdistunut ampumaratatoimintaan esimerkiksi Hollolan Hälvälän ampumaurheilukeskuksen ampumaurheilun ja maanpuolustustyön kehittämiseen (300 000 € vuonna 2024) sekä Orimattilan reserviläisten ampumaradan parantamiseen (50 000 € vuonna 2025).

8.3. Suositus ampumaratojen osoittamisesta maakuntakaavassa

Tässä kehittämissuunnitelmassa tehtyjen havaintojen perusteella maakuntakaavassa suositellaan osoitettavaksi maakunnallisesti merkittävät ampumaradat selkeällä, yhtenäisellä kohdemerkinnällä, joka turvaa ratojen toimintaedellytykset ja ohjaa yksityiskohtaisempaa suunnittelua. Merkintään on perusteltua liittää suunnittelumääräys, jossa edellytetään toiminnan ja ympäristön kannalta keskeisten reunaehtojen huomioimista (turvallisuus, melu, pohjavesi ja maaperä) sekä varmistetaan, ettei melulle herkkää maankäyttöä sijoiteta ristiriitaa aiheuttavasti radan vaikutusalueelle.

Koska maakuntakaava on yleispiirteinen, merkintä ja määräys toimivat ensisijaisesti yhteensovittamisen välineenä. Ne osoittavat ratojen sijainnin ja kehittämistarpeen sekä ohjaavat kuntakaavoitusta ja lupamenettelyjä laatimaan tarvittavat tarkemmat selvitykset. Maakuntakaavaratkaisussa on hyvä varautua myös ratojen toiminnan kehittämiseen siten, että kaavamerkintä tukee hallittua kehittämistä ja ristiriitojen ennaltaehkäisyä.

8.4. Suositus melualueiden osoittamisesta maakuntakaavassa

Maakuntakaavan 2060 tavoitteena on turvata vähintään maakunnallisesti merkittävien ampumaratojen toimintaedellytykset sekä ehkäistä maankäytön ristiriitoja melulle herkkien toimintojen kanssa. Tämän vuoksi ampumaratojen ympärille on perusteltua osoittaa melualue, joka ohjaa yksityiskohtaisempaa suunnittelua ja vaikutusten arviointia.

Melualueen osoittamisessa suositellaan ensisijaisesti ympäristöluvan ja melumallinnuksen pohjalta määritettyä rajaa. Koska kaikilta ampumaradoilta ei ole käytettävissä keskenään yhteismitallisia ja ajantasaisia meluselvityksiä, maakuntakaavaan suositellaan käytettäväksi yhtenäisellä periaatteella tuotettua melualueita. Varovaisuusperiaatteen mukaisena ratkaisuna suositellaan osoitettavaksi kaikkien ratojen ympärille teoreettinen, halkaisijaltaan 2 kilometrin etäisyysvyöhyke, jota käytetään riskiperusteisena huomiointialueena siihen asti, kunnes rata- ja toimintaolosuhteisiin perustuva tarkempi meluselvitys on laadittu. Vastaavaa 2 km tarkastelua on käytetty myös muissa maakuntakaavoissa paikkatietopohjaisena lähtökohtana meluhaittojen tunnistamisessa.

Suositus melualueen suunnittelumääräykseksi

Alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa ja alueiden käytön muutoksissa tulee ehkäistä ampumaratatoiminnasta aiheutuvat merkittävät meluhaitat ja varmistaa melulle herkkien toimintojen terveelliset ja viihtyisät olosuhteet. Mikäli melulle herkkiä toimintoja, uutta asutusta tai muuta melulle herkkää maankäyttöä suunnitellaan melualueelle tai sen läheisyyteen, tulee suunnittelun yhteydessä laatia ampumameluselvitys sekä esittää tarvittavat meluntorjuntatoimenpiteet ja suojaetäisyydet. Selvityksessä tulee huomioida radan toiminnan laatu, maaston ja rakennettujen rakenteiden vaikutus sekä ajantasainen valtakunnallinen ohjaus.

Maakuntakaavan 2 km melualueen on tarkoitus varmistaa, että mahdolliset meluvaikutukset tunnistetaan ajoissa ja että lisäselvitykset kohdistuvat oikein. Rata- ja lupakohtaiset meluselvitykset voivat johtaa tätä vyöhykettä laajempaan tai suppeampaan melualueeseen.

Valtakunnallinen ohjaus voi tarkentua suunnittelukaudella. Ympäristöministeriössä on valmisteltu ampumaratojen melua koskevan sääntelyn uudistamista. Koska hankkeen jatkokäsittelyn aikataulu ja lopullinen sisältö ovat tämän suunnitelman laadintahetkellä vielä tarkentumassa, maakuntakaavan melualueohjauksessa varaudutaan siihen, että melutason tunnusarvot ja/tai laskenta- ja todentamiskäytännöt voivat muuttua. Tarvittaessa melualueiden rajauksia ja suunnittelumääräyksiä tarkistetaan vastaamaan ajantasaista ohjausta.

Lähteet

[Ampumaradat ja moottoriurheilualueet – selvitys 2014](#). Päijät-Hämeen liitto.

Valtioneuvoston hallitusohjelma 2023–2027.

Vahva ja välittävä Suomi – Petteri Orpon hallituksen ohjelma (2023).

Ampumaratalain (763/2015) ja ympäristönsuojelulain muuttaminen (SM014:00/2024)

Ampumaratameluasetuksen (53/1997) uudistaminen (YM015:00/2024)

Päijät-Hämeen maakuntakaava 2060 – valmisteluaineistot. Päijät-Hämeen liitto.

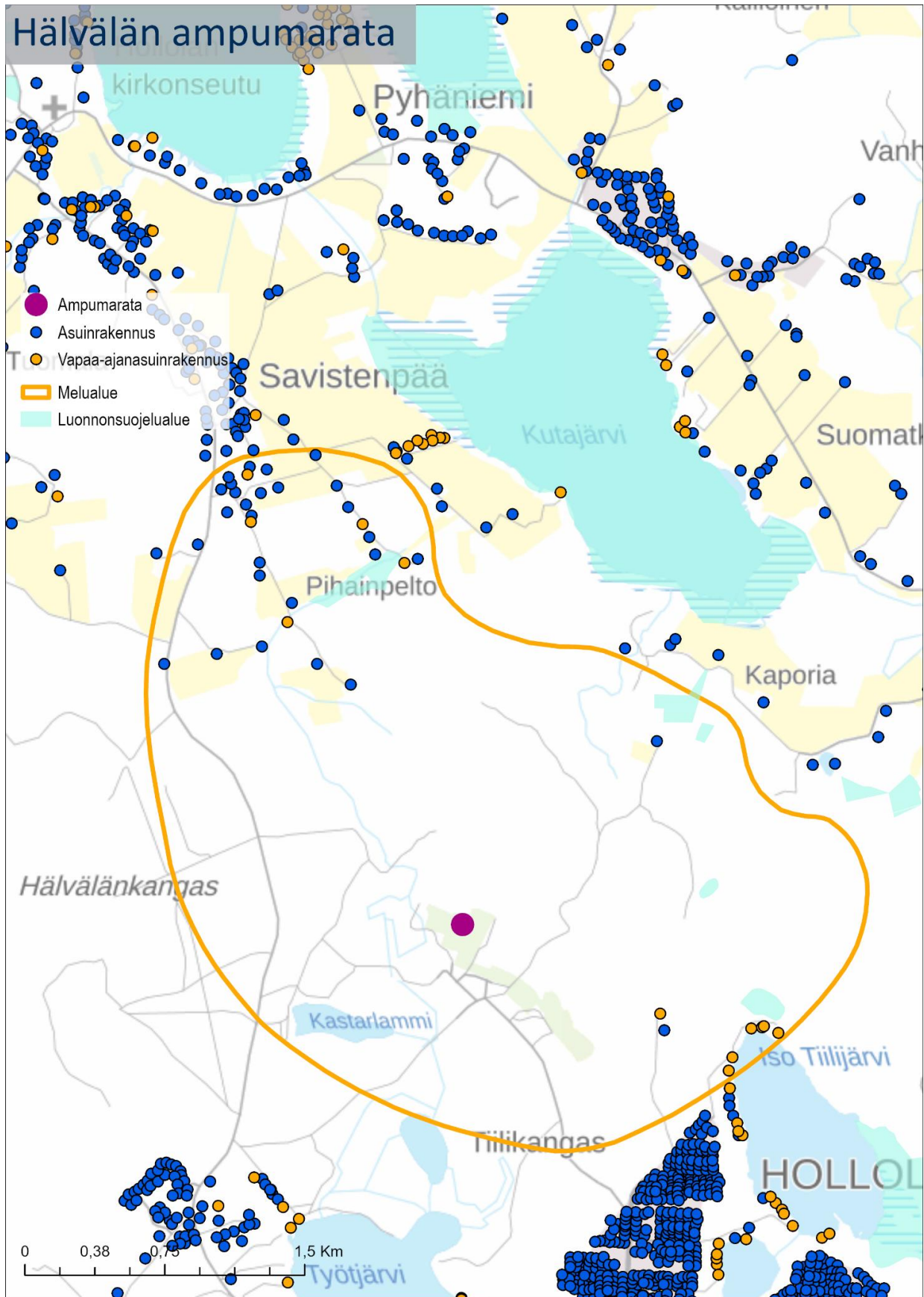
Suomen Ampumaurheiluliitto (SAL).

Sähköpostivastaus 14.11.2025: näkemykset ampumaratojen maakunnallisen merkittävyyden kriteereistä sekä suositus kriteerien soveltamiseen maakuntakaavatyössä.

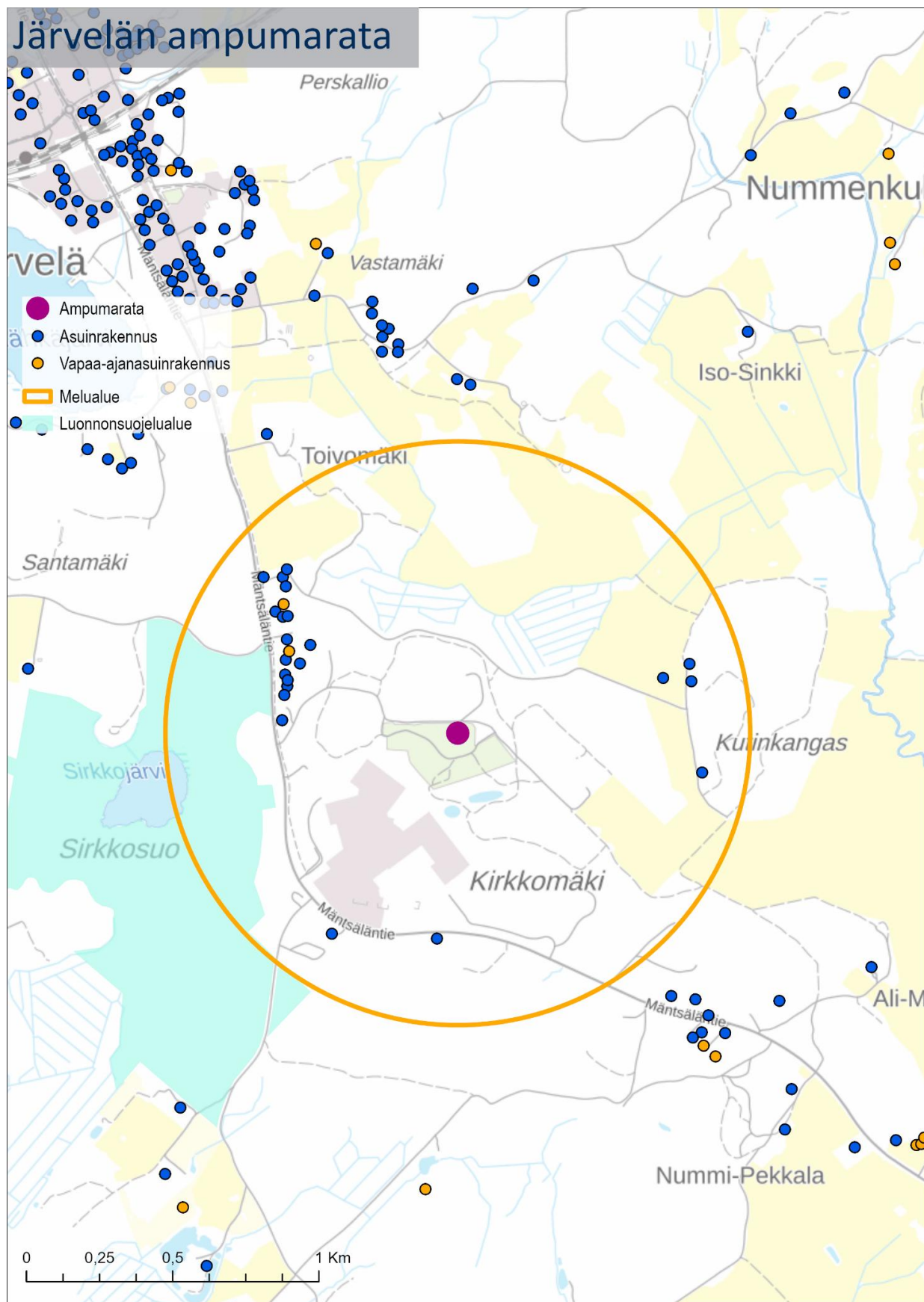
Poliisi. Vastaus tietopyyntöön: aselupien määrä. 24.2.2026.

Liitteet

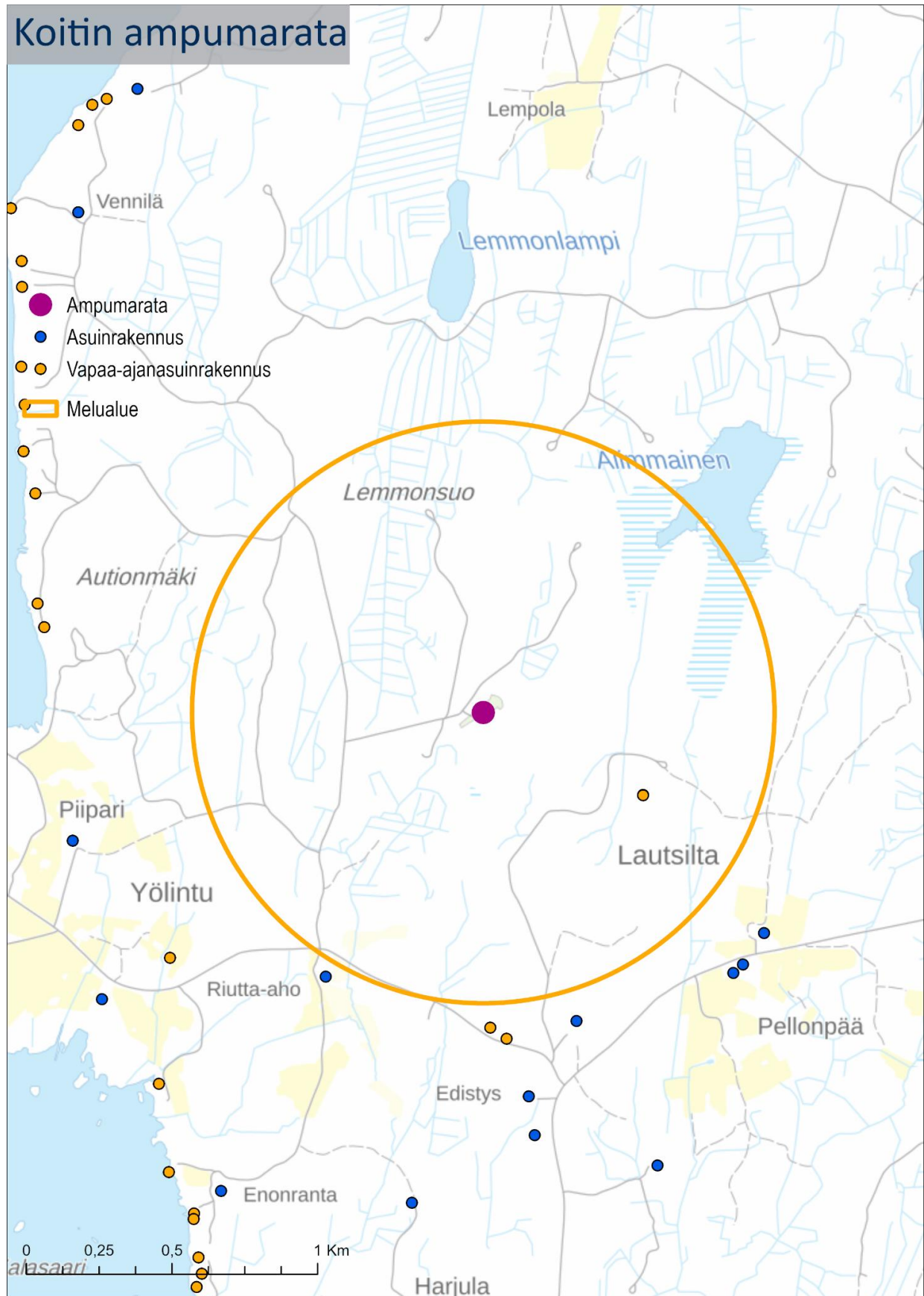
Kartat Päijät-Hämeen alueella toiminnassa olevasta 15 ampumaradasta

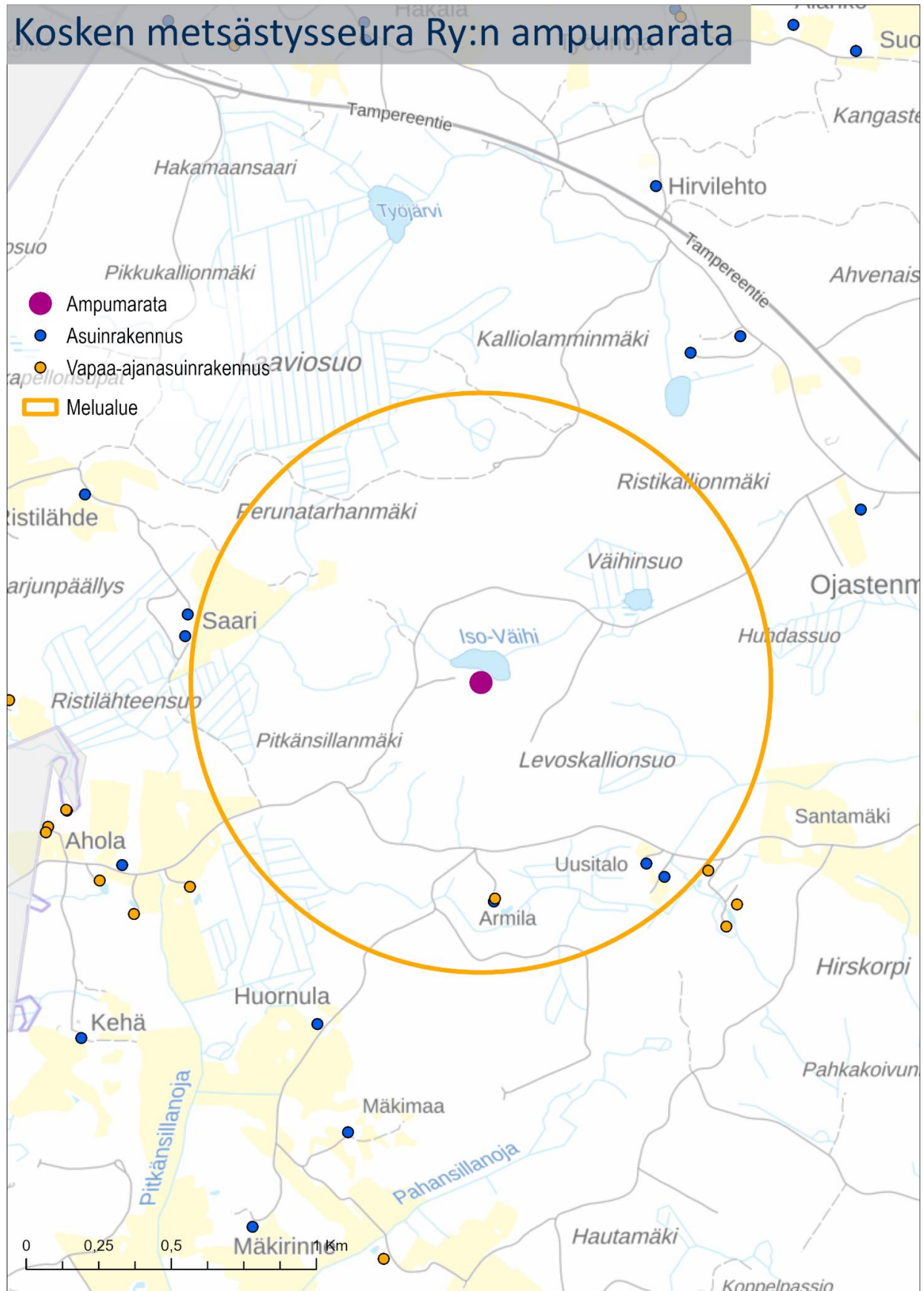
Kuva 1. Hälvälän ampumarata. Lähteet: DVV, Syke, Maanmittauslaitos

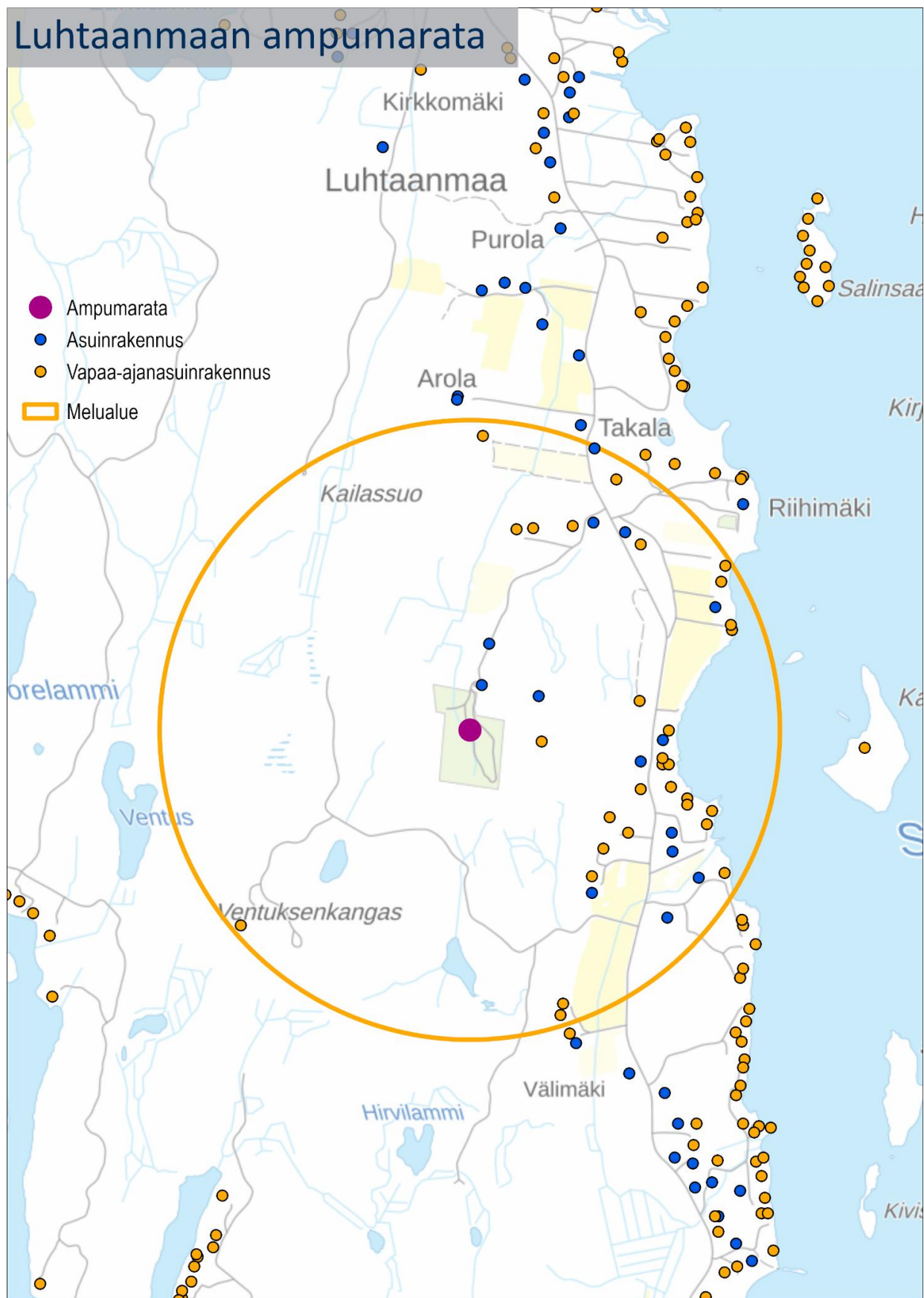
Kuva 2. Järvelän ampumarata. Lähteet: DVV, Syke, Maanmittauslaitos

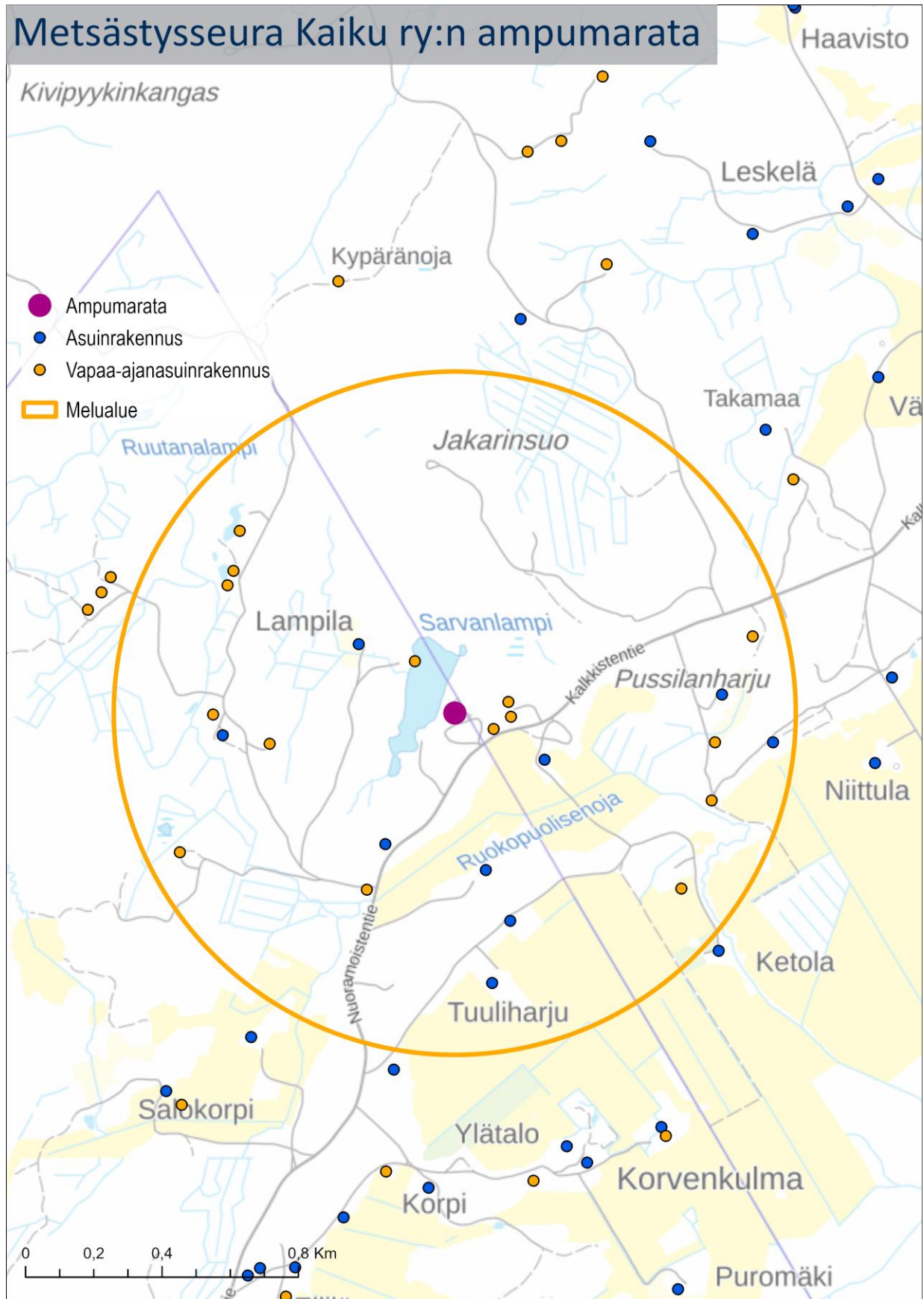
Kuva 3. Koitin ampumarata. Lähteet: DVV, Maanmittauslaitos

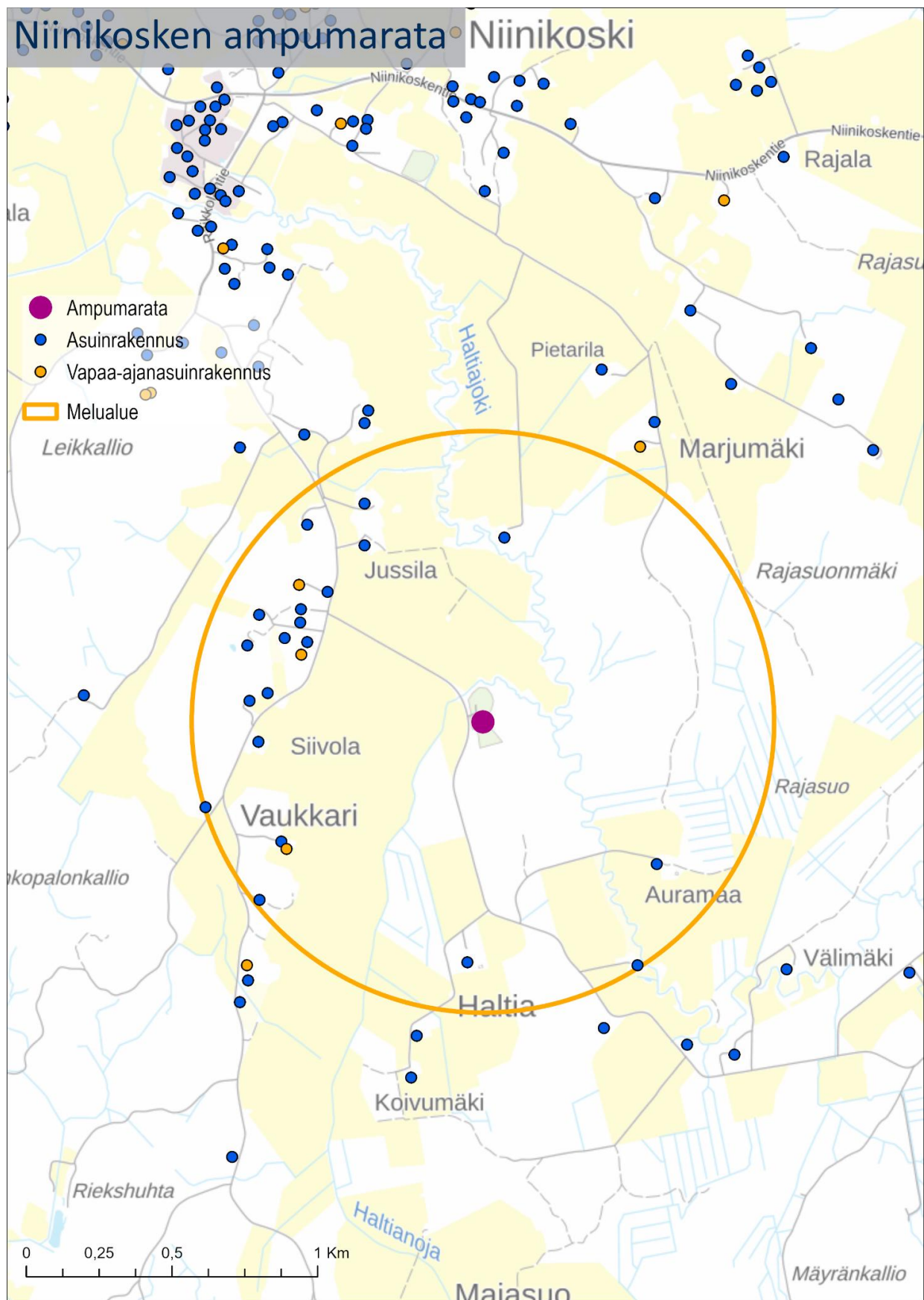
Kuva 4. Kosken metsästysseura ry:n ampumarata. Lähteet: DVV, Maanmittauslaitos

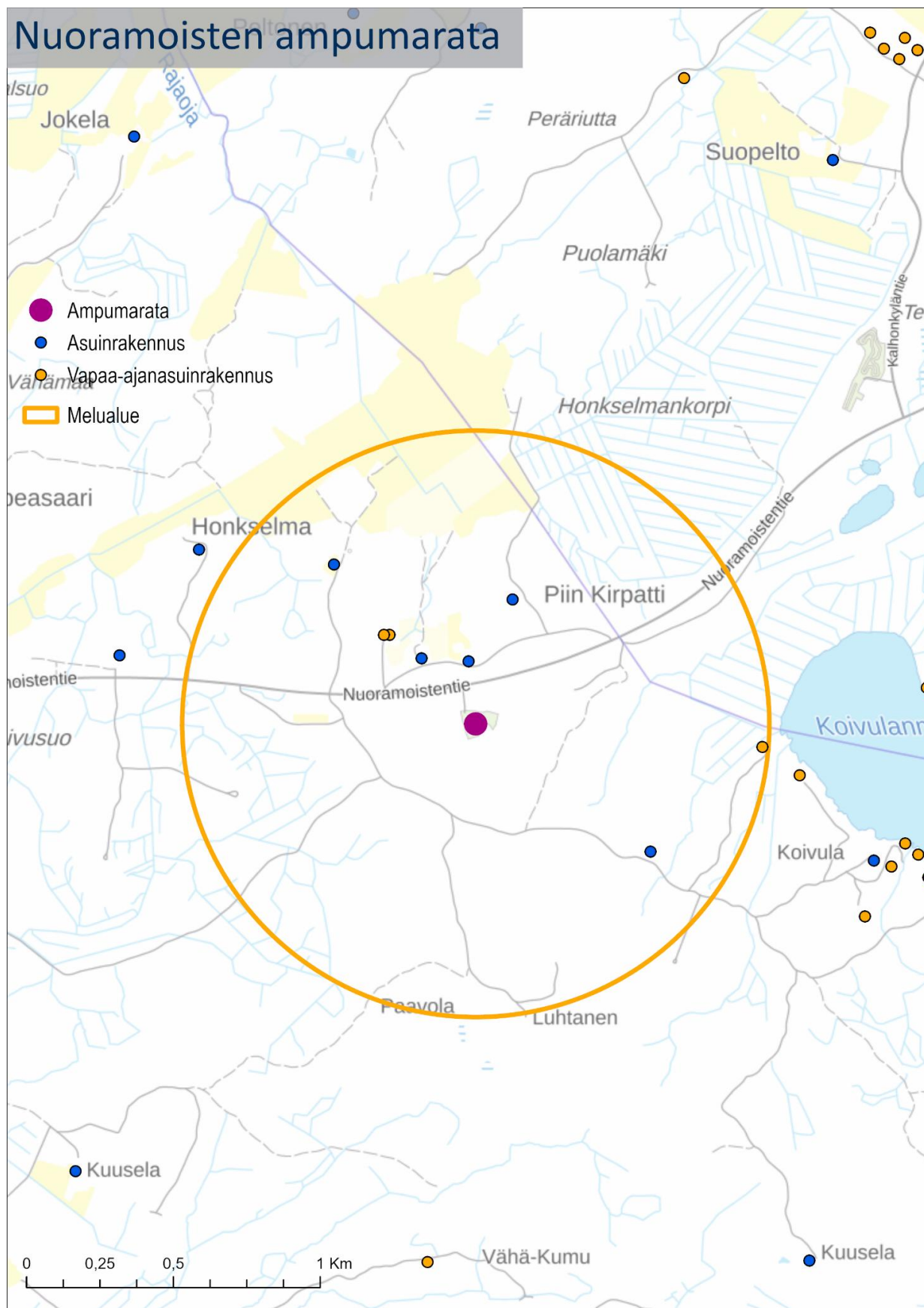
Kuva 5. Luhtaanmaan ampumarata. Lähteet: DVV, Maanmittauslaitos

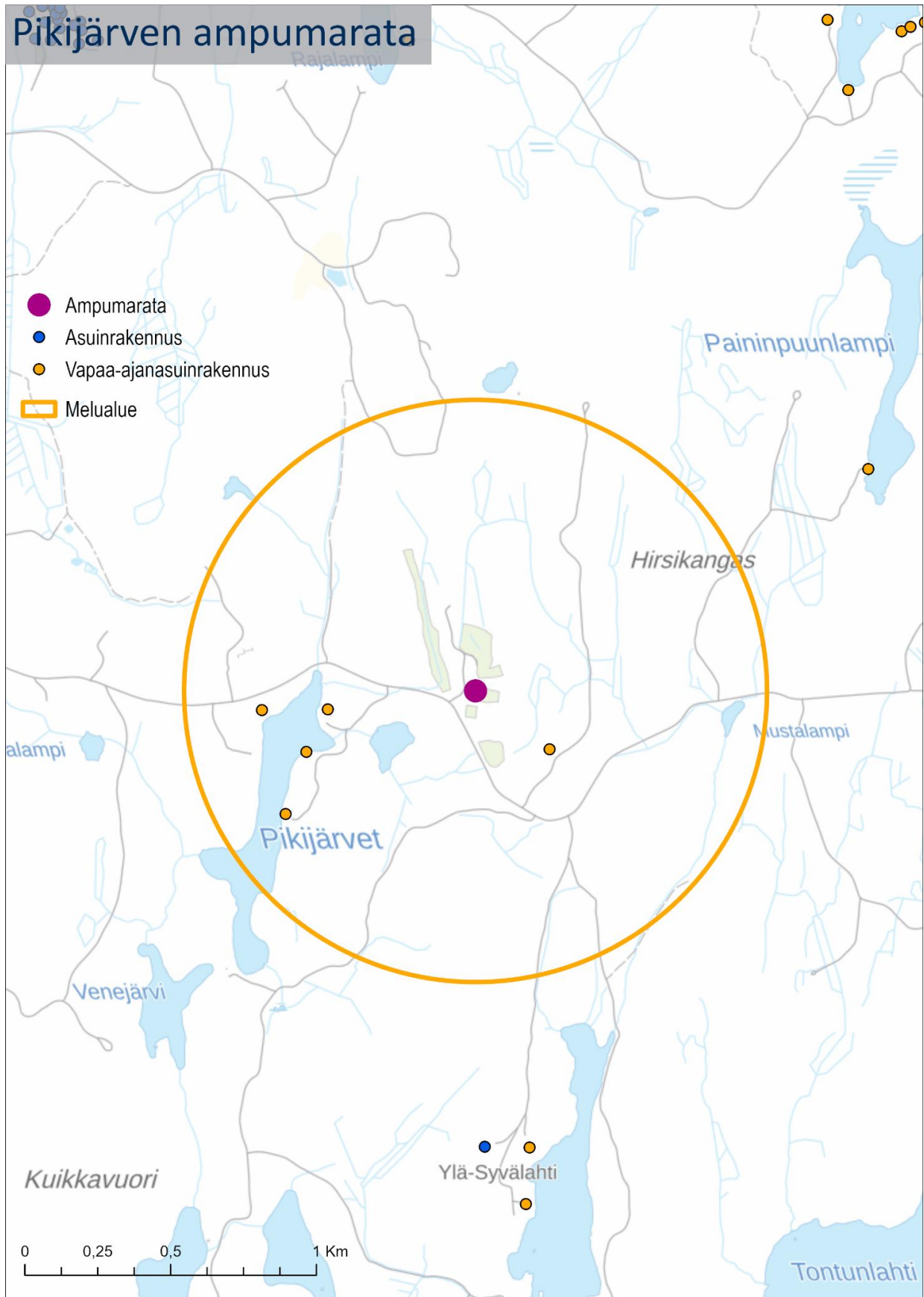
Kuva 6. Metsästysseura Kaiku ry:n ampumarata. Lähteet: DVV, Maanmittauslaitos

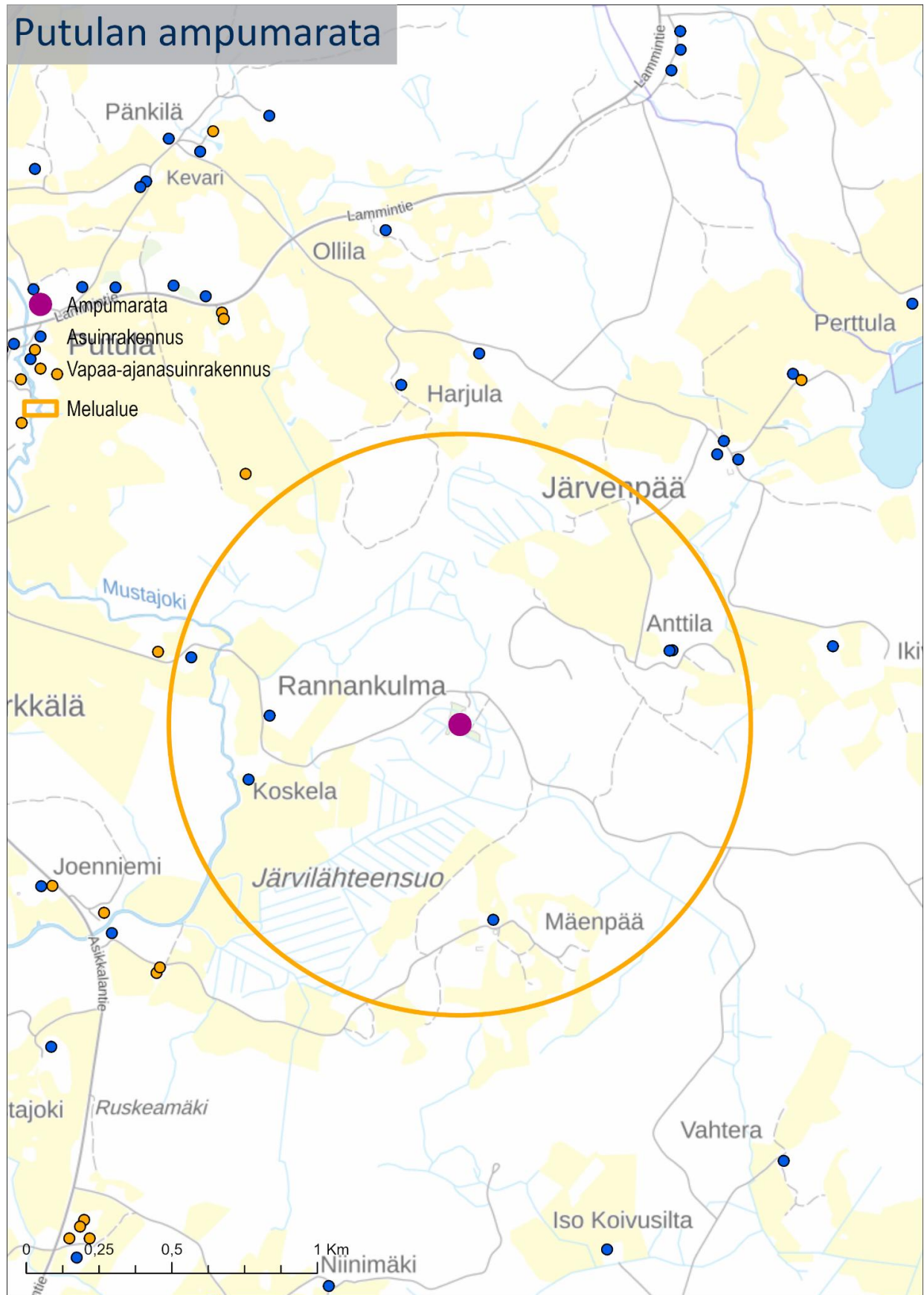
Kuva 7. Niinikosken ampumarata. Lähteet: DVV, Maanmittauslaitos

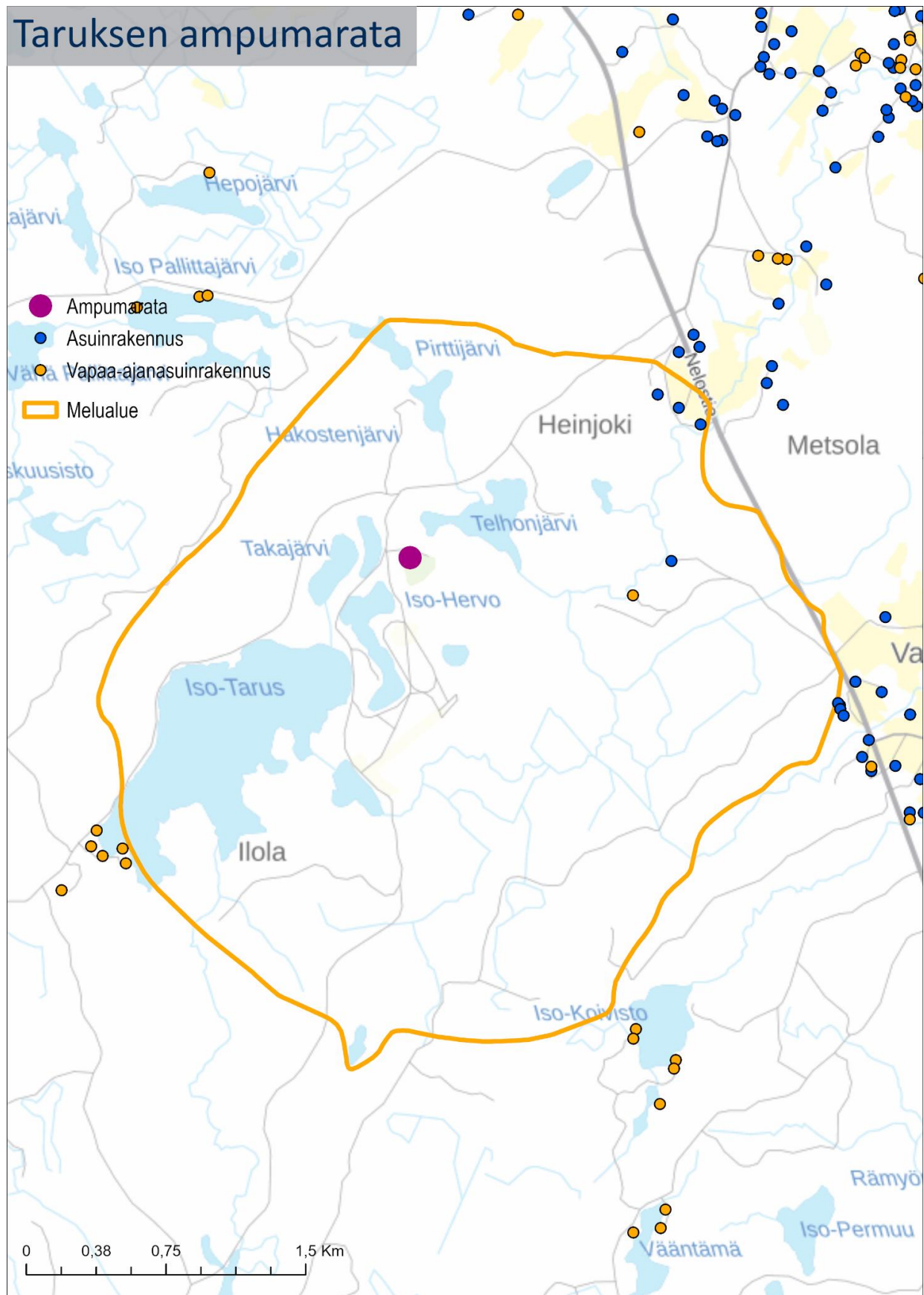
Kuva 8. Nuoramoisten ampumarata. Lähteet: DVV, Maanmittauslaitos

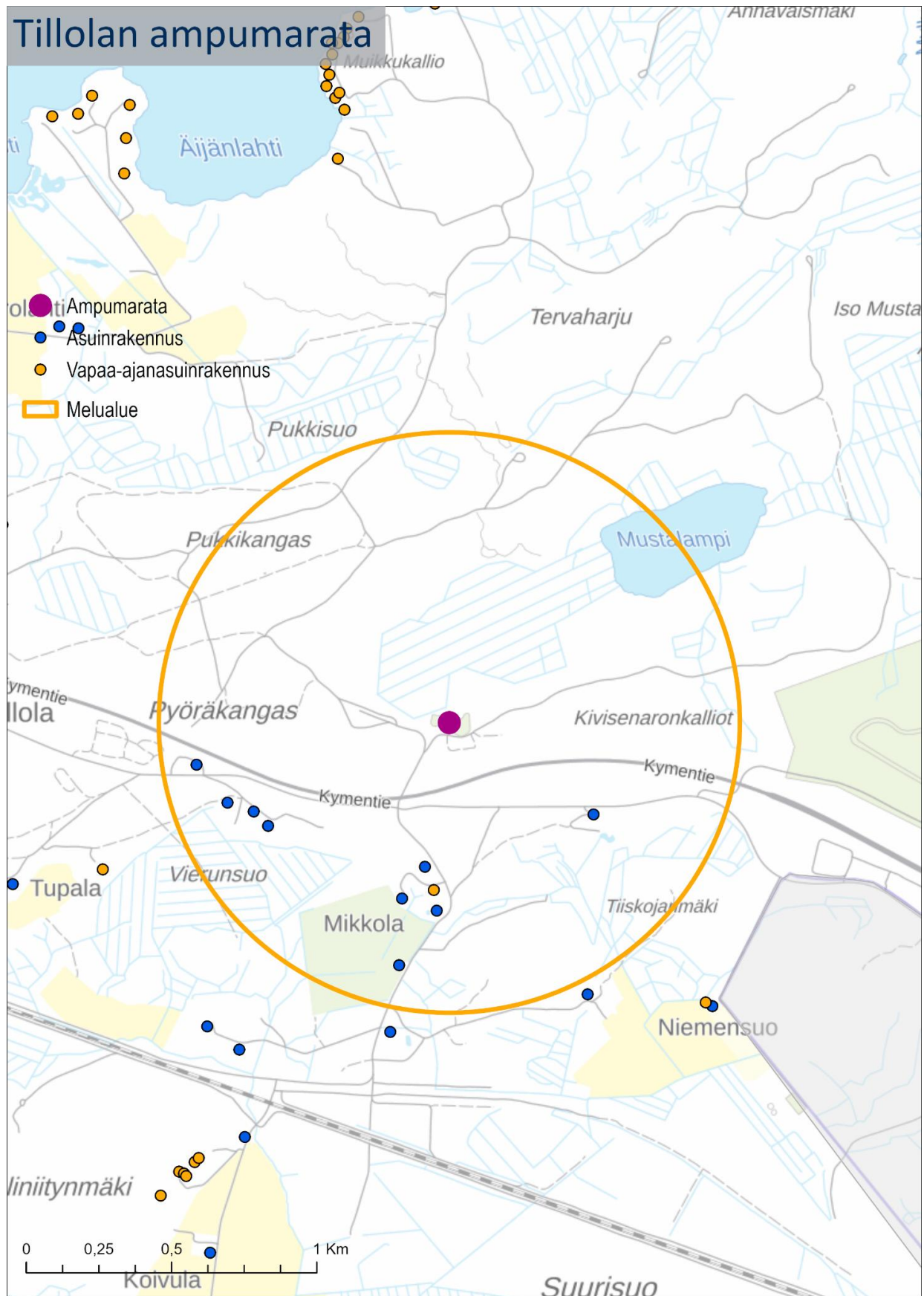
Kuva 9. Pikijärven ampumarata. Lähteet: DVV, Maanmittauslaitos

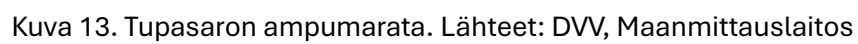
Kuva 10. Putulan ampumarata. Lähteet: DVV, Maanmittauslaitos

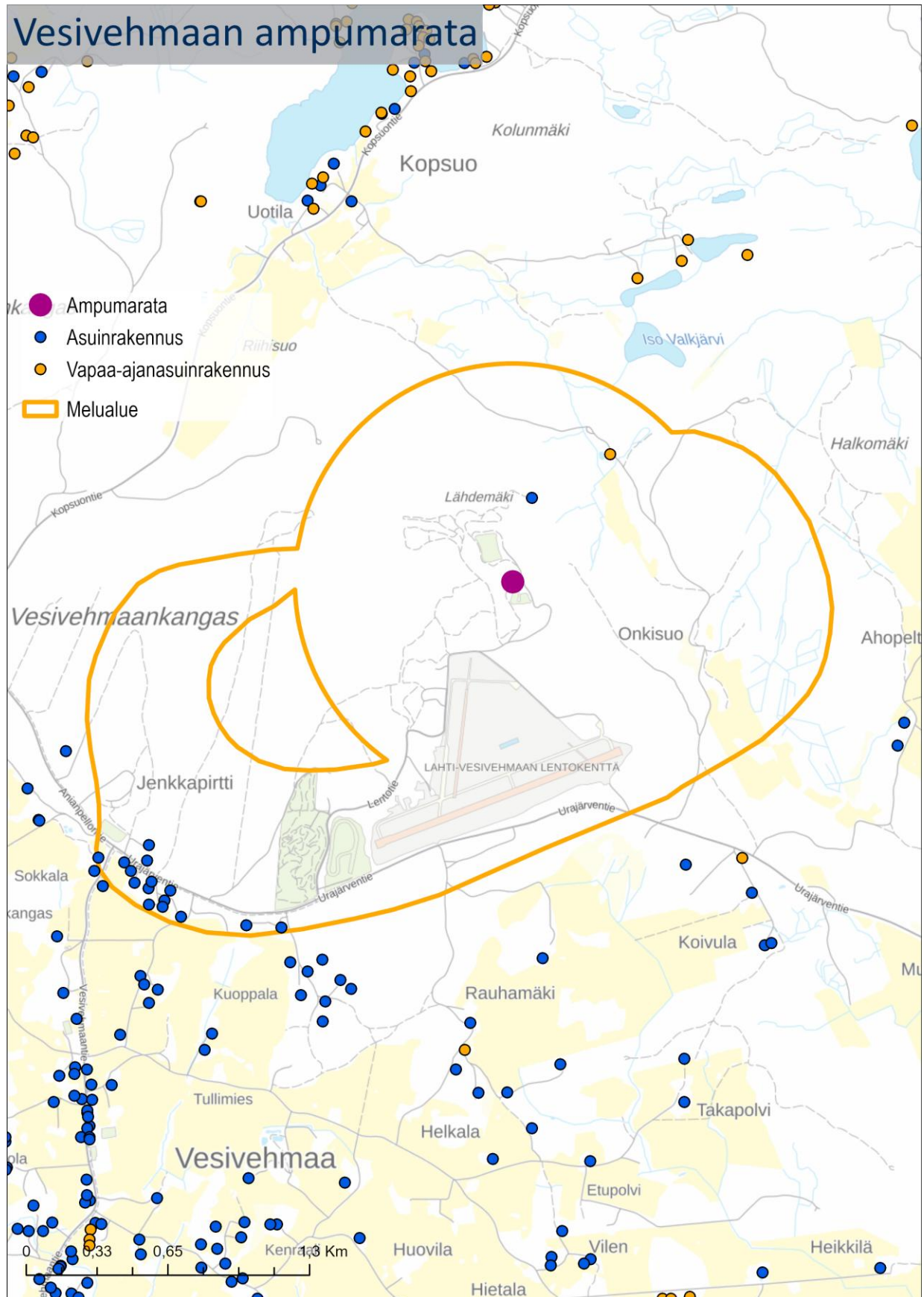

Kuva 11. Taruksen ampumarata. Lähteet: DVV, Puolustusvoimat, Maanmittauslaitos

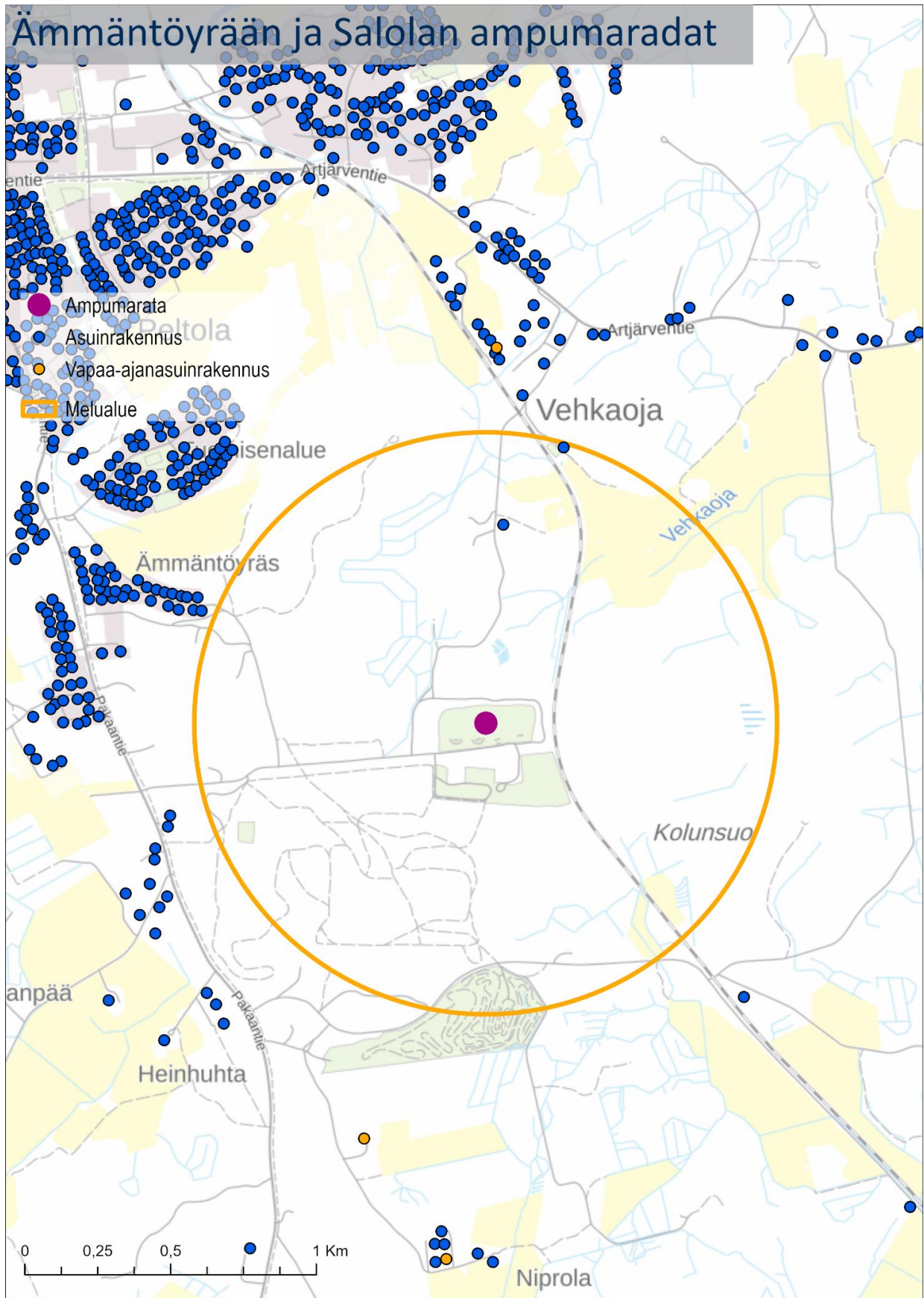

Kuva 12. Tillolan ampumarata. Lähteet: DVV, Maanmittauslaitos

Kuva 14. Vesivehmaan ampumarata. Lähteet: DVV, Lahti-Vesivehmaa lentopaikka äänitasomallinnus 2023, Maanmittauslaitos

Kuva 15. Ämmäntöyrään ja Salolan ampumaradat. Lähteet: DVV, Maanmittauslaitos

Päijät-Hämeen liitto
The Regional Council of Päijät-Häme